

Výbor pro mezinárodní obchod

2015/2274(INI)

14.7.2016

STANOVISKO

Výboru pro mezinárodní obchod

pro Výbor pro zahraniční věci

ke strategii EU vůči Íránu po jaderné dohodě
(2015/2274(INI))

Navrhovatelka: Marietje Schaake

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pro mezinárodní obchod vyzývá Výbor pro zahraniční věci jako věcně příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

1. připomíná, že rozhodnutí Rady zrušit všechny sankce vůči Íránské islámské republice související s jadernými otázkami, jako důsledek plnění závazků, které přijala v rámci společného komplexního akčního plánu, umožňuje opětovné navázání vztahů s Íránem a představuje příležitost i prospěch pro obě strany tím, že jim poskytne možnost znovu otevřít íránský trh pro evropské podniky; připomíná, že Írán má početnou, poměrně vysoce kvalifikovanou a mladou populaci, jedno z nejvíce rozvinutých složení HDP v regionu, potřebuje investice a je potenciálním trhem pro vysoce kvalitní evropské zboží;
2. připomíná, že několik prohlášení Komise a delegací EU do Íránu, přičemž poslední delegaci tvořila vysoká představitelka/místopředsedkyně EU a sedm komisařů, se soustředilo na obchod a ekonomické vazby;
3. zdůrazňuje, že obchod a obnovení přístupu k celosvětovému obchodnímu systému založenému na pravidlech může představovat možnou cestu, jak prolomit izolaci Íránu, a že obchod by mohl představovat důležitý nástroj pro posílení politického dialogu a povzbuzení spolupráce mezi zeměmi v regionu s cílem posílit regionální rozvoj, zaměstnanost a stabilitu v širším regionu;
4. vyzývá k soudržnosti mezi obchodní politikou EU a zásadami energetické politiky EU a domnívá se, že všechny současné i budoucí projekty a investice EU v Íránu musí být v plném souladu s dlouhodobými závazky EU v oblasti snižování emisí uhlíku;
5. vyjadřuje znepokojení ohledně vysoké míry korupce a sankcí postihujících obchod, které vedly k šedé ekonomice a představují riziko pro evropské investice; zdůrazňuje proto potřebu bojovat proti korupci, aby se zvýšila transparentnost a aby se v Íránu rozvíjel skutečný soukromý sektor a tržní hospodářství;
6. připomíná, že obchodní politika EU přispívá k ochraně a prosazování hodnot zastávaných Unií; zdůrazňuje, že potenciální obnovení obchodních vazeb mezi EU a Íránem musí jít ruku v ruce s podstatným zlepšením v oblasti dodržování lidských práv a základních svobod v Íránu i mezinárodních norem v pracovní, sociální a environmentální oblasti; domnívá se, že reálné zlepšení situace v těchto oblastech je klíčové pro obnovení obchodních a investičních vazeb, jež umožní zlepšit životní podmínky a blahobyt íránského obyvatelstva; připomíná, že Írán je signatářem Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a Úmluvy o právech dítěte, a žádá Írán, aby důsledněji dodržoval své mezinárodní závazky;
7. konstatuje, že až 70 % íránské ekonomiky je ovládáno státem, což potenciálně vytváří problémy pro evropské podniky v Íránu, a že posílení obchodu by mohlo upevnit hospodářskou, vojenskou a politickou moc některých nevolených jedinců; žádá Komisi, aby dva roky po zrušení sankcí předložila zprávu o potenciálních překážkách pro evropské podniky v Íránu a o dopadu, jaký by tyto obchodní vztahy mohly v Íránu mít; zdůrazňuje, že je důležité, aby Írán vytvořil prostředí příznivé pro mezinárodní investice a aby tak učinil v souladu s doporučeními Finančního akčního výboru pro boj proti praní peněz

(FATF);

8. zdůrazňuje, že Írán čelí mnoha výzvám v oblasti životního prostředí, včetně nedostatku vody a degradace půdy, a že zatímco EU bude využívat plný potenciál obchodní spolupráce, měla by spolupracovat s Íránem na zvyšování ochrany životního prostředí a podpoře environmentálně udržitelného rozvoje;
9. konstatuje, že stávající mandát EU pro jednání o dohodě o obchodu a spolupráci s Íránem je zastaralý; vyzývá EU, aby zvážila možnost obnovit přístupová jednání Íránu se Světovou obchodní organizací, protože členství ve WTO by přispělo k další liberalizaci íránské ekonomiky jako motoru růstu, zemi by pevně zasadilo do celosvětového systému založeného na pravidlech a poskytlo by mechanismus, jehož prostřednictvím by bylo možné podpořit nezbytné hospodářské reformy v Íránu a povolat Írán k odpovědnosti vůči mezinárodním závazkům; zdůrazňuje také, že je pro Írán důležité rozvíjet hospodářské a obchodní vztahy s regionálními aktéry, a náležitě při tom dodržovat pravidla WTO, aby vznikl soudržný hospodářský a obchodní celek; konstatuje, že Evropská unie může rozvoj a budování tohoto regionální dialogu podpořit a poskytnout odborné poradenství; vyzývá Komisi, aby prověřila možnosti posílení obchodních a investičních vazeb s cílem přiblížit Írán souladu s pravidly WTO a chránit evropské investice; zdůrazňuje, že formální rámec vyjednávání by EU umožnil plně využít její potenciál největšího integrovaného trhu a hospodářského bloku a vytvořit fórum pro výměnu a dialog;
10. domnívá se, že přestože Írán podepsal řadu smluv s evropskými podniky, nebude schopen svým závazkům dostát kvůli nedostatku likvidity, což proces otevírání Íránu zavádí do začarovaného kruhu;
11. konstatuje důležitou skutečnost, že na některé sankce USA nemá jaderná dohoda vliv a zůstanou v platnosti, zejména sankce související s porušováním lidských práv, podporou terorismu a testováním balistických raket; vyjadřuje politování nad tím, že stále platné americké sankce omezují prostor pro politiku EU, neboť brání v obchodování v Íránu i evropským podnikům, které jsou obchodně činné ve Spojených státech; domnívá se, že je nevhodné, aby Evropská unie závisela na vládě Spojených států, pokud jde o zajišťování právní jistoty a předvídatelnosti, a žádá Komisi a ESVČ, aby pokračovaly v dialogu a spolupráci s USA, a to i cestou udělování dočasných výjimek, dokud nedojde k dohodě o konečném, trvalém řešení;
12. domnívá se, že právní nejistota investic v Íránu kvůli ex-territoriálním právním předpisům USA i provádění transakcí v dolarech si žádá změnu obchodního přístupu k Íránu; požaduje, aby měnou pro transakce s Íránem bylo euro, aby nedocházelo ze strany amerických orgánů k ukládání pokut, jak v minulosti učinily vůči některým evropským bankám;
13. konstatuje, že EU usiluje o diverzifikaci zdrojů energie a že Írán je klíčovým hráčem na mezinárodním trhu s energií, a tudíž podporuje další spolupráci s Íránem v této oblasti; podporuje íránský vývoz ropy a plynu do Evropy a posílení spolupráce pro rozvoj nových technologických řešení, obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti;
14. zdůrazňuje potenciál otevřeného a bezpečného internetu v Íránu pro digitální ekonomiku; opakovaně žádá účinný evropský režim pro kontrolu vývozu, aby se zabránilo zneužívání zboží a technologií dvojího užití k porušování lidských práv a proti Evropské unii;

15. konstatuje, že pro to, aby měly posílené obchodní vztahy mezi EU a Íránem kladný dopad na celou íránskou společnost, je mimořádně důležité, aby byly účinně prováděny pokyny v oblasti sociální odpovědnosti podniků;
16. vyzývá k tomu, aby byla při posilování obchodních vztahů věnována zvláštní pozornost úloze evropských a íránských malých a středních podniků;
17. zdůrazňuje, že je zejména třeba, aby byl růst v Íránu genderově vyvážený a inkluzivní; naléhavě žádá, aby byla mimořádná pozornost věnována situaci žen v Íránu, které čelí právní diskriminaci, i evropských žen cestujících do Íránu, jež může od návštěvy Íránu odradit požadavek nosit náboženské symboly.

**VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ
VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO**

Datum přijetí	14.7.2016
Výsledek konečného hlasování	+: 25 -: 4 0: 4
Členové přítomní při konečném hlasování	William (The Earl of) Dartmouth, Laima Liucija Andrikienė, Maria Arena, Karoline Graswander-Hainz, Yannick Jadot, Ska Keller, Jude Kirton-Darling, Alexander Graf Lambsdorff, Bernd Lange, Emmanuel Maurel, Anne-Marie Mineur, Sorin Moisă, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Marietje Schaake, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Joachim Starbatty, Iuliu Winkler, Jan Zahradil
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Reimer Böge, Victor Boștinaru, Klaus Buchner, Gabriel Mato, Bolesław G. Piecha, Pedro Silva Pereira, Ramon Tremosa i Balcells, Wim van de Camp, Jarosław Wałęsa, Pablo Zalba Bidegain
Náhradníci (čl. 200 odst. 2) přítomní při konečném hlasování	Mara Bizzotto, Bernd Kölmel, Jozo Radoš, Dariusz Rosati, Mylène Troszczynski